



EAÕK Pärnu ja Saare piiskopkonna LEHT

N° 4 (10)
Aprill 2013

Katkend õndsas Johannes Moskhose (+622) raamatu „Vaimulik aas“ eessõnast:

„Sedamööda, kuidas lööb õitsele ja muutub kaunimaks **väline** (kehalik) inimene, **sisemine** (vaimne), tõeline inimene otsekui kuhtub vaimse nälja käes. Kiindudes maailma ja tema ahvatlustesse, elab inimene pigem petlikku kui tõelist elu, ärkveloleku asemel laseb end tõmmata unenägude viirastustesse. „Sa mõistad seda siis“, ütleb unustamatu metropoliit Filaret, „kui sinu vaim ärkab üles kas armu või hukkamõistmise päeval!“ Sellepärast ajal, mil kogu maailma on haaratud üleüldisest väliste mugavuste tagaajamisest ja unenägude viirastustest, peabki meenutama mitte üksnes neid, kes ühel või teisel moel oma andekuse või geniaalsusega on soodustanud niinimetatud progressi, materiaalset edu, vaid just vastupidi – neid, kes võimsa vaga elu teoga või vaimse tarkuse nõuannetega osutasid Taevasse, näitasid inimese kõrgeimat kutsumust, tema vaimse külje lõppematut väärikust. Kui maailm püstitab mälestusmärke oma suurtele inimestele – kangelastele, luuletajatele ja kunstnikele, ei tohi meie unustada teistsuguseid inimesi, kelle jaoks „maailma ilu on tuhmunud, tunnete magusus on kibedaks muutunud, ilmalikud aarded prügiks muutunud, maailm on osutunud kõrbeks, aga kõrb paradiisiks“ (püha metropoliit Filaret). Needsamad, kes põlgasid maailma ja kõike ilmalikku, said sellisteks, et terve maailm ei olnud enam neid väärt.“

(Püha Kolmainisuse vaga Sergei kloostri kirjastuse väljaanne, 1915.a.)

Antiokias (praeguste Süüria, Liibanoni, Iraagi ja Kuveidi aladel) oli Bütsantsi ajal klooster, mis kandis „Hiiglaste“ kloostri (V-VII saj) nime. Selle nimetuse sai ta oma elanike – „vaimu hiiglaste“ kaudu, kelle mungaelu saavutused olid niivõrd suured, niivõrd inimlikku jõudu ületavad, et tundus, et need olid korda saatnud maa peale ilmunud inglid, mitte patused inimesed. Selle kloostri elanike vaimsete saavutuste mälestus on kandunud ka meie päevadesse, kutsudes kaasaegsetes kristlasteski esile imetlust ja arusaamatust. Ometi pole põhjuseks mitte üksnes nende inimeste vaimu kõrgus ja vägevus, kuivõrd see, et **me ise oleme vaimult pisenenud**. Nende kõrguse alusmüüriks osutus kõikumatu, elav usk Jumalasse ja vastuvaidlematu kuulekus oma õpetajale. Sellest on ka alljärgnev lugu.

Pühade isade lugudest:

Abba Siluanil oli õpilane Markus, kes oli väga sõnakuulelik ja ka hea kirjutaja. Kuulekuse pärast armastas vanake teda enam kui teisi vendi, millega kutsus esile viimaste meelepaha. Teised vanakesed, kuulnud sellest, muutusid kurvaks ning tulid Siluani juurde. Abba võttis nad vastu ning läks kelliate juurde, koputades järjest ustele, öeldes: „See ja see vend, tule siia! Mul on sind vaja“. Mitte ükski munkadest ei kuuletunud talle otsekohe. Siis vanake koputas Markuse uksele ning kutsus teda. Kuulnud vanakese häält, jooksis õpilane silmapilkselt tema juurde ja vanake andis talle ülesande. Siis abba Siluan küsis teistelt: „Kus, isad, on teised vennad?“

Seejärel, sisenenud Markuse kelliasse, võttis abba tema vihiku ning nägi, et vend, olles kuulnud oma õpetaja häält, jättis kirjutamisetöö poole tähe pealt katki. Teised vanakesed, nähes seda, ütlesid: „Sa armastad teda õiglaselt, abba, – ning meiegi hakkame teda armastama, sest ka Jumal Ise armastab teda“.

+ Aleksander, Pärnu ja Saare piiskop



Kavandatud jumalateenistused kirikutes:

Pärnumaal

Ülempreester Ardalioni (Keskküla) juhendamisel:

Pärnu Issandamuutmise katedraalkirikus

toimuvad jumalateenistused (JT) igal nädalavahetusel:

laupäeval kell 17.00 – koguõine teenistus (KÖ); pühapäeval kell 10.00 – liturgia,

samuti: **6.04.** kl 10.00 – liturgia, vanemate laupäev, hingepalve

7.04. kl 10.00 – Ristikummardamise pühapäev

14.04. kl 10.00 – Johannes Redelikirjutaja pühapäev

21.04. kl 10.00 – Egiptuse Maria pühapäev

28.04. kl 10.00 – Issanda Jeruusalemma minemise püha

30.04. kl 11.00 ja 18.00 – õlitamise sakrament

Igal kolmapäeval kell 10.00 Ennepühitsetud Andide liturgia

Häädemeeste Issandamuutmise kirik:

14.04. kl 15.00 – õhtuteenistus

27.04. kl 10.00 – Palmipuude püha liturgia

Tahkuranna Jumalasünnitaja Uinumise kirik:

28.04. kl 14.00 – Palmipuude püha jumalateenistus

Treimani ülemapostlite Peetruse ja Pauluse kirik:

13.04. kl 11.00 – liturgia

Laiksaare Ristija Johannese kirik:

20.04. kl 11.00 – liturgia

Preester Enose (Heinsoo) juhendamisel:

Seli-Tõstamaa ja Pootsi-Kõpu koguduste aseteenistus Seli-Tõstamaal:

Teenistus toimub 21.04. kl 10.00, teenib diakon Agaton (Paalberg)

Ülempreester Viktori (Ivask) juhendamisel:

Kihnu saarel püha Nikolai Imetegija kirik

14.04. kl 10.00 – liturgia

Saaremaal

Ülempreester Andream (Põld) juhendamisel:

Kuressaare püha Nikolai Imetegija kirikus

toimuvad jumalateenistused (JT) igal nädalavahetusel:

laupäeval kell 17.00 – koguõine teenistus (KÖ); pühapäeval kell 10.00 – liturgia.

samuti: **7.04.** kl 10.00 – Ristikummardamise pühapäev

14.04. kl 10.00 – Johannes Redelikirjutaja pühapäev

21.04. kl 10.00 – Egiptuse Maria pühapäev

28.04. kl 10.00 – Issanda Jeruusalemma minemise püha

Muhu-Rinsi Kaasani Jumalaema ikooni kirik:

6.04. kl 10.00 – liturgia.

Öörikul püha Kolmainu kirik:

13.04. kl 10.00 – liturgia.

Levala püha Aleksander Nevski kirik:

27.04. kl 10.00 – liturgia.

Muhu- Hellamaa pühade ülemapostlite Peetruse ja Pauluse kirik:

20.04. kl 10.00 – liturgia.

Preester Toivo (Treima) juhendamisel:



Tornimäe Neitsi Maria Kaitsmise kogudus:

7.04. kl 10.00 – liturgia. Ristikummardamise pühapäev

28.04. kl 10.00 – liturgia. Issanda Jeruusalemma minemise püha

Piila peaingel Miikaeli kirik:

Leisi püha apostlisarnase Olga kirik:



6.04. kl 13.00 – õhtuteenistus.

Laimjala Püha Vassilios Suure kirik:

14.04. kl 10.00 – liturgia.

Mustjala prohvet Eelija kirik:

27.04. kl 10.00 – liturgia.

21.04. kl 10.00 – liturgia.

Reomäe püha apostel Andrease kirik:

6.04. kl 9.00 – liturgia.

Püha Eelkäija Skiitas Reomäel toimuvad igapäevased kloostriteenistused.

Liturgia toimub:

Kolmapäev, 3. 10. 17. ja 24. aprill, kell 14.00 – ENNEPÜHITSETUD ANDIDE JUMALIK LITURGIA

Laupäev, 6. aprill, kell 9.00 – Vanemate laupäev: Uinunute mälestus

Laupäev, 13. aprill kell 7.30 – Vanemate laupäev: Uinunute mälestus

Laupäev, 20. aprill kell 7.30 – Akathisti laupäev

Pühapäev, 28. aprill kell 7.30 – MEIE ISSANDA JEEUSE KRISTUSE JERUSALEMMINEMISE PÜHA

Tähelepanu! EAÕK Püha Sinodi korraldusega 26. juunist 2011, mis põhineb EAÕK sama aasta Täiskogu otsusel, on alates 2012. aastast EAÕK kirikukalender viidud kooskõlla suurema osa maailma Õigeusu kirikute liturgilise kalendriga. See tähendab, et Ülestõusmispühade aeg (Suur Paast, Ülestõusmispühad, Viiekümpnöpäeva periood ja Kolmainu püha) peetakse Juliuse kalendri, nn vana kalendri järgi. Ülejäänud jumalateenistuste aastaringi (sh Kristuse Sündimist, Issandamuutmist, Jumalaema Uinumist jne) tähistatakse Gregoriuse, nn uue kalendri järgi.

ÕIGEUSU KATEHHEES

(lühendatult)

Järgneb, algus lehes nr 2

125. Pühas Kirjas jutustab evangelist Luuka Jumala Poja lihakssaamisest Pühast Vaimust ja Neitsist Mariast. Kui Neitsi Maria küsis inglilt, kes kuulutas Talle Jeesuse eostamist: „Kuidas see võib sündida, kuna ma mehest ei tea?“, siis ingel vastas Talle: „Püha Vaim tuleb Su peale ja Kõigekõrgema vägi varjab Sind; sellepärast peab ka Püha, kes Sinust sünnib, nimetatama Jumala Pojaks“ Lk 1:34, 35.

126. Püha Neitsi Maria pärines Aabrahami ja Taaveti soost, millest Jumala töötuse järgi pidi ilmale tulema ka Päästja; Maria kihlati Joosepiga, kes oli samast soost ja kes pidi saama Tema hoidjaks, kuna Maria oli pühendatud Jumalale töötusega jääda igaveseks neitsipõlve.

127. Kõigepüham Maria oli tõepoolest alati Neitsi ning jäi alatiselt Neitsiks – **enne sünnitamist, sünnitamise ajal ja pärast Päästja sünnitamist.** Seepärast nimetatakse Teda Ikkaneitsiks.

128. Õigeusu Kirik austab Kõigepühamat Neitsit Mariat veel ühe suure nimetusega – **Jumalasünnitaja.** See tähendab, et kuigi Issand Jeesus Kristus sündis Temast mitte Oma Jumalikkuse poolest, mis on igavene, vaid inimloomuse poolest, oli siiski nii eostamise kui ka Neitsist sündimise ajal Tõeline Jumal, Kes Ta on igavesti.

129. Kõigepühama Neitsi Maria suurest väarikusest on tavaks mõelda nii: olles Issanda Ema, ületab Ta kõik loodud olendid Temas oleva Jumala armu poolest ning Jumalale ligi oleku poolest, mille tõttu Õigeusu Kirik austab Teda ülemaks Keerubitest ja Seeravitest.

130. Kuna Issanda Jeesuse Kristuse sündimine Kõigepühamast Jumalasünnitajast oli täielikult püha ning patust vaba, siis oli see ka *ilma valuta*: sest üheks karistuseks pattulangemise pärast määras Jumal Eevale „sünnitada lapsi valus“ (Damaskuse püha Johannes „Teoloogia“ 4. raamat ptk 14, lk 6).

131. Jumalik Ettenägelikkus andis inimestele kindlad märgid, mille järgi nad oleksid suutelised ära tundma sündinud Päästja: need olid mitmete Vana Testamendi prohvetite täpsed ettekuulutused, näiteks Jesaja, Miika, Malakia, Sakariase, Taanieli ja teiste. Siis, kui Issand Kristus sündis ja elas maa peal, tundsid Tema kui *Jumala Poja ja Päästja* tõepoolest erineval viisil ära paljud inimesed. Hommikumaa targad tundsid Tema ära tähe järgi, mis enne Kristuse sündimist idataevasse ilmus. Inglid kuulutasid Petlemma karjastele, et Taaveti linnas on sündinud Päästja. Pühad õiglased Joakim ja Anna tundsid Tema ära Püha Vaimu ilmutuse kaudu, siis kui Lapsuke Jeesus 40. päeval pärast sündimist kirikusse toodi. Ristija Johannes tundis Tema ära ristimise ajal Ilmutuse kaudu: Püha Vaim

laskus tuvikese kujul Kristuse pea peale ja Jumala Isa hääl Taevast kuulutas: „See on Minu armas Poeg, Teda kuulake“ (Mt 3:17).

Peale selle paljud tundsid Päästja ära Tema erilise kõrgusega õpetuse ning imetegude järgi.

132. Kuna Jumala Poeg sai lihaks meie päästmise nimel, siis viis Ta meie päästmise täide *Oma õpetuse, Oma elu, Oma surma ning surnuist Ülestõusmise* kaudu.

133. Kristuse õpetuseks on saanud Jumala Kuningriigi **Evangeeliumi** kuulutamise, see on õpetus päästmisest ning igavesest õndsusest – seesama, mida tänapäevalgi õpetatakse **Õigeusu Kirikus**.

134. Kristuse õpetus on meie jaoks päästev vaid siis, kui võtame seda **kogu südamega ning elame selle järgi**.

135. Kristuse elu on meie jaoks päästev vaid siis, kui **me seda järgime**. Sest Ta ütleb: „Kui keegi Mind teenib, see järgigu Mind, ja kus Mina olen, seal peab olema ka Minu sulane; ja kes Mind teenib, seda tahab Isa austada“ (Jh 12:26).

Neljas osa

136. Issand Jeesus Kristus *löödi risti*, kuigi Tema õpetus ja teod pidid äratama **kõigis** aukartust ning austust Tema suhtes. Kristus paljastas juudirahva vanemate ja kirjatundjate valeõpetused ja seadusi rikkuva elu, mille eest nad hakkasid Teda vihkama. Issanda õpetus ja imeteod äratasid lihtrahva hulgas Tema suhtes armastust ja austust, aga rahvavanemate ja kirjatundjate seas kadedust, mille eest nad tõid valetunnistusi Tema vastu ja mõistsid Ta surma.

137. On öeldud, et Issand Jeesus Kristus *löödi risti Pontius Pilatuse ajal*. Sellega määratletakse kindel aeg, millal Ta risti löödi, samuti rõhutatakse sellega Evangeeliumi sündmuste ajaloolist tõevara.

138. Pontius Pilatus oli Rooma valitseja Juudamaal, mis oli roomlaste poolt vallutatud.

139. Usutunnistuses on öeldud, et Jeesus Kristus mitte üksnes *löödi risti*, vaid ka *kannatas*, selleks et näidata, et tema ristilöömine ei olnud näilised kannatus ja surm, nii nagu rääkisid mõned valeõpetajad, vaid need olid tõelised kannatus ja surm.

140. Issanda tegelikku kannatust ja surma rõhutatakse usutunnistuses sõnadega *maha maetud*. Tõepoolest, Tema vaenlased panid ju vahid haua juurde ja pitseerisid selle, millega on tõestatud meie Päästja surma ja sellele järgnenud Ülestõusmise tõelisus.

141. Jeesus Kristus kannatas ning suri, olles Tõeline Jumal. Aga Ta kannatas ja suri mitte Jumaliku, vaid Inimliku loomu poolest. Ja mitte sellepärast, et ei saanud kannatusi vältida, vaid sellepärast, et Tema **tahtis** kannatada.

142. On öeldud, et Jeesus Kristus *meie pärast on risti löödud* selles mõttes, et Oma Ristisurmaga Ta päästis meid patust, needusest ja surmast. Et meil oleks kergem uskuda seda saladust, võrdleb Jumala sõna Jeesust Kristust Aadamaga. See tähendab, et olemuselt on Adam kogu inimkonna **pea** ning seetõttu on inimkond oma päritolu poolest temaga üheloomuline. Jeesusest Kristusest, Kelles Jumalus ühendus Inimlikkusega, sai inimestele uus, Kõigevõimsam **Pea**, Kes ühendab nad Enesega usu kaudu. Nii, kuidas me Aadama kaudu langesime patu, needuse ja surma valda, nii saame ka patust, needusest ja surmast vabaks Kristuse kaudu. Tema vabatahtlikud kannatused ja Ristisurm meie eest, olles hindamatult kallis ja väärikas, on õiglase Kohtumõistmise täielik lepitamine Jumala poolt, Kes enne mõistis meid patu eest surma. Kristuse kannatused ja surm on mõõtmata teene, mis andis Talle õiguse andestada meile, patustele, ning armuanni patu ja surma ära võitmiseks. „Sest kui ühe inimese (Aadama) pattulangemise tõttu surm on valitsenud kuningana selle ühe läbi, kui palju enam peavad need, kes saavad armu ja õiguse anni täiuse, valitsema elus selle Ühe, Jeesuse Kristuse läbi“ (Ro 5:17).

143. Issand Jeesus Kristus kannatas meie kõikide eest. Ta tõi Enese ohvriks kõikide eest ning saavutas **kõikidele** armu ja pääsemise, kuid seda saavad kasutada üksnes **need**, kes omalt poolt vabatahtlikult võtavad osa Tema kannatustest, „muutes (ennast) Tema surma sarnaseks“ (Fi 3:10).

(jätkub järgmises numbris...)

Pantokratori fond

Piiskopkonna arendamiseks ja vaimulike toetamiseks on avatud pangakonto

SEB 10220202116229. Konto omanik: **Eesti Apostlik-Õigeusu Kirik**.

Konto nimetus: **Pantokraator**. Selgitus: **Annetus**.

Piiskopkonna lehte on võimalik lugeda ka internetis aadressil: www.eoc.ee Pärnu ja Saare piiskopkonna alalehelt.